Ion PARHON

Lecție de viață în pragul morții

Sala Librăriei „Humanitas" din Sibiu. Spațiu limitat, dar înnobilat de necuprinsul intelectual-emoțional al cărților, aflate pretutindeni în jur, ca o „scenografie" viu colorată sau ca o „polifonie" rafinată, grăbind drumul teatrului către sufletul celor de față, la întâlnirea cu ***Oscar și buni Roz***, monodrama lui Eric-Emmanuel Schmitt, interpretată de actrița sibiană Diana Fufezan. Povestea e pe cât de simplă, în ce privește construcția, pe atât de profundă și tulburătoare. Oscar este un copil de șapte ani, lovit de un cancer fără șansă de scăpare, deși a suportat deja o grefă de măduvă, iar faptul că află despre apropiatul și cumplitul deznodământ al șederii lui în spital nu face decât să sporească tensiunea trăirilor în fața morții. În contrast cu spaimele părinților și cu neputința lor de a găsi calea unei autentice comunicări sufletești cu micul „condamnat la moarte", Oscar își alungă urâtul prin punțile de nevinovată și afectuoasă prietenie față de pitorești lui colegi de suferință, „Șunculiță", „Gogoașă", „Einstein", imbatabilul jucător de șah, dar mai ales de „Peggy Blue", fetița de care este îndrăgostit până peste urechi, chiar dacă ea nu reprezintă singura făptură feminină din preajmă.

Dar iată că în acest univers al candorilor pândite în ascuns de moarte și de o maturizare prin dureroase interogații, își face apariția „Buni Roz", vizitatoarea de vârstă matusalemică, pretinsă fostă luptătoare de catch, de unde se trage probabil și firea ei nu numai energică, dar și energizantă. Aceasta devine confidenta lui Oscar, capabilă de a-i oferi prietenia mult râvnită de părinții lui, dar și geana de lumină și încredere, reperul sinonim cu rațiunea puținelor zile de existență ce-i mai stau în față. De la Buni Roz află Oscar că există Dumnezeu și că scrisorile adresate Lui îi vor putea aduce privilegiul de a învăța să mai trăiască și să întâmpine moartea. Mai mult decât atât, sfătuit de bătrâna lui prietenă, Oscar va încerca acel neobișnuit „joc", experimental și existențial, de a-și petrece fiecare zi de viață ca și cum ar trăi zece ani. Simplu joc? Mai degrabă, împreună cu scrisorile către Dumnezeu, o experiență sacră și profană, totodată, o „spovedanie" pentru exorcizarea temerilor și a singurătății, dar și un demers inițiatic, menit să-l ajute ca să parcurgă tainele vârstelor și să obțină dreptul la purificare și la mântuire nu numai cu prețul suferinței, ci și al „jocului" nostru de-a viața și de-a moartea.

Mariajul impresionant dintre inocența trăirilor și greutatea semnificațiilor cuprinse în scrisorile lui Oscar către Dumnezeu, ardoarea cu care simte că gândurile par „o groapă de gunoi care se împute dacă nu sunt rostite", toleranța dobândită tocmai de el, copilul, în relația cu părinții lui și, nu în ultimul rând, liniștea ce gonește spaimele și îi înnobilează oboseala celor „110 ani" de existență imaginară reprezintă „liniile de forță" ale textului și argumentele generoasei oferte pentru tânăra și talentata actriță a teatrului sibian. „Răsfățată" de colaborări prestigioase cu numeroși și valoroși directori de scenă, de la Silviu Purcărete, Andrei Șerban, Tompa Gabor și Mihai Măniuțiu, la Andryi Zholdak, Alex Hausvater, Vlad Massaci, Radu Alexandru Nica, Anca Bradu și alții, actrița se încumetă și reușește să ne dea acum imaginea unui veritabil recital (*one woman show*) pe muzica discret învăluitoare a lui Vasile Șirli, totodată traducătorul textului, sporind satisfacțiile noastre prilejuite de FITS 2009.

Spre deosebire de alte montări, în care povestea micuțului şi nefericitului Oscar este mărturisită de către Buni Roz, în spectacolul sibian Diana Fufezan a optat pentru relatarea atribuită copilului, o variantă mai dificilă şi mai plină de dramatism, dar în chip cu totul remarcabil ferită de sentimentalism, de pericolul şi facilitatea melodramei. Cu o frazare alertă, surprinzător de alertă, cu scântei binevenite de umor, cu prospețimea proprie revelațiilor sau cu tandrețea marilor elanuri ale universului infantil, adeseori „contemplându-şi" condiția ca şi cum ar fi vorba de altcineva, atitudine în care voluptatea povestitorului se însoțeşte cu discrete conotații de sinceră mirare ori de nevinovată ironie, interpreta lui Oscar dă seama în egală măsură de consistenta fibră emoțională a textului, cât şi de virtuțile artistice ale monologului, urmărit de spectatori, preț de un ceas, cu fierbinte participare afectivă.

Pe de o parte, iscusința cu care reuşeşte să construiască nu numai firul povestirii, sensibilitatea şi franchețea dialogului cu Dumnezeu, dar şi acele savuroase „crochiuri" dedicate prietenilor şi „iubitei" sale Peggy Blue, apoi, în final, memorabilul „epilog" de o cuceritoare simplitate, rostit de această dată de Buni Roz – semn că a preluat de la Oscar harul credinței şi nevoia de a comunica ea însăşi cu Dumnezeu –, sunt tot atâtea „borne" ale drumului actriței către un demers artistic demn de respectul şi prețuirea publicului. Pe fundalul monologului bine nuanțat şi ritmat cu ajutorul unor pauze foarte scurte de „respirație", adecvate succesiunii „scrisorilor" către Dumnezeu ori intercalării „dialogului" lui Oscar cu Buni Roz, complexitatea partiturii face loc şi câte unei ezitări sau precipitări, uşor de înlăturat prin „rodajul" acestui „*one woman show*" căruia îi întrevedem deplin succes şi în stagiunea viitoare.